

Белғараева А.Т.¹, Нурманова М.С.², Кәкімбек А.³

¹әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы қ.,
e-mail: ardak2776@gmail.com

²әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы қ.,
e-mail: nurmarzhan111@gmail.com

³әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Қазақстан, Алматы қ.,
e-mail: kakimbek.a@gmail.com

**“SMART NEWS” БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ МЕН
АҚПАРАТ ТАРАТУДАҒЫ ҚОЛДАНЫСЫ**

Мақалада қазақстандық мамандардың тарапынан әзірленген «Smart News» мобильді қосымшасының құрылымы және қолданыстағы артықшылықтары жайлы толық ақпарат берілген. Жаңа технологиялар мен медиа өнімдерді бір бағдарламаға бірлестіру жолдары мен бұл жобаның өзектілігі, ары қарай дамыту жолдары қарастырылған. Дәстүрлі бұқаралық ақпарат құралдарын жас буын өкілдері арасында насихаттау барысында мобильді қосымшаның алатын орны баяндалған.

XXI ғасыр озық технологиялар мен ақпараттың дамыған шағының дәуірі. Демек, жаңалықтан құр қалмас үшін заманның талабына сай тыныстау керек. Теңіз асып әлем мен әлем өзара мәдени және экономикалық қатынас құрып жатқанда, сағат сайын маңызды ақпарат ғаламтор кеңістігінде таратылуда. Өкінішке орай, еліміздің кез келген азаматы оған бірден қол жеткізе алмайды. Бұған бірнеше себептер бар. Олардың біреуі қажетті мүмкіншіліктің болмауы. Екіншіден, әлем кеңістігінде жаңа ақпарат шыққан уақытта ол көбінесе ағылшын тілінде басылады. Ағылшыннан орыс, орыс тілінен қазақшаға аударылған уақытта, біздің оқырмандар ақпаратқа кеш қол жеткізеді. Ең соңғысы, оқыған халық ешқашан құрдымға кетпеген. Өкінішке орай, қазіргі таңда қандастарымыз көп уақытын әлеуметтік желілер арқылы босқа өткізуде.

Шетелдік статистикаға сүйенетін болсақ, Еуропа азаматтары метродағы уақыттың өзінде газет оқуды әдетке айналдырған. Басты мақсатымыз бұқаралық халық арасында ақпарат алуға, оқуға деген қызығушылықты арттыру. Менің бағдарламам озық технологияларды қолдану арқылы адамдардың өз смартфондарының көмегімен оқуға деген ынтасын арттыру. Арнайы жасақтаған тобымыздың басты мақсаты шетелдік басылымдарда шыққан соңғы әлеуметтік маңызы бар хабарларды аударып, оқырмандарымызға тарату. Әрине, бүгіндері хабар тарататын бағдарламалар өте көп, соның ішінде өзгеше болу үшін тек қана өзіндік қолтаңба ғана емес, визуалды қызығушылықты оятатын дизайн ерекшеліктерін де қолдану басты мақсатымыз.

Түйін сөздер: медиа, технология, бағдарлама, ақпарат, оқырман, жаңалық, мобильді қосымша.

Belgarayeva A.T.¹, Nurmanova M.S.², Kakimbek A.³

¹Al-Farabi Kazakh national university, Kazakhstan, Almaty, e-mail: ardak2776@gmail.com

²Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan, Almaty, e-mail: nurmarzhan111@gmail.com

³Al-Farabi Kazakh National University, Kazakhstan, Almaty, e-mail: kakimbek.a@gmail.com

The structure of application «SMART NEWS» and usage as information resource

In the article we give information about new mobile application, which made by Kazakh developers named “Smart News”. You can find large information about steps in developing process, also about ways of usage the application. Main advantage of the mobile application is that, we collect in one touch all kind of new media. On the other hand, the application gives new motivation to traditional media in progress with the time and technology to be closer to auditory.

XXI century is the era of information and high technologies. Therefore, in order not to miss the news flow, we should go in step with time. Creating cultural and economic ties with important information on the Internet, it is currently distributed hourly basis. Unfortunately, not every citizen of our country can access it immediately. To do this, there are lots of reasons. One of these reasons is the restriction of the right opportunities. The second reason is that the flow of information is often printed in English. Translation from English into Russian, from Russian into Kazakh language performed for a long time, thus access to the flow of information comes later. Unfortunately, our people now spend a lot of time on social networks.

According to statistical data of foreign citizens of Europe, read the newspaper in the subway has become a habit. The main goal is to increase interest in reading, learning and getting information to the people. Essence of my program is due to advanced technology and smart phones to increase people's interest in reading. The main purpose of the special team set up to receive and translate foreign publications within the last posts of social needs, distributed among readers. Of course, there are many programs that are broadcast today; to differ, and not only have their own signature to awaken interest will also be visual design features.

Key words: media, technology, development, information, auditory, news, mobile application.

Белгараева А.Т.¹, Нурманова М.С.², Какимбек А.³

¹Казахский национальный университет им. аль-Фараби, Казахстан, г. Алматы, e-mail: ardak2776@gmail.com

²Казахский национальный университет им. аль-Фараби, Казахстан, г. Алматы, e-mail: nurmarzhan111@gmail.com

³Казахский национальный университет им. аль-Фараби, Казахстан, г. Алматы, e-mail: kakimbek.a@gmail.com

Структура приложения «SMART NEWS» и его использование в информировании

В статье описывается полная информация о казахстанской разработке «Smart News» и рассматриваются ее отличия от других аналогичных мобильных приложений. Также говорится о возможности слияния всех видов новых медиа в одной программе и путях дальнейшего развития мобильного приложения в данном направлении. Новизна этой разработки заключается в том, что традиционные медиа, получая новый облик, не теряют своей популярности среди молодых читателей.

XXI век – это эпоха информации и передовых технологий. Поэтому, чтобы не упустить новостной поток, нужно идти в ногу со временем, создавая культурно-экономическую связь с важной информацией через сеть Интернет, распространяемой на почасовой основе. К сожалению, не каждый гражданин нашей страны может получить к нему доступ немедленно. Тому есть ряд причин. Одна из них – ограничение в нужных возможностях. Вторая из причин заключается в том, что информационный поток часто печатается на английском языке. Переводы с английского на русский, с русского на казахский язык совершаются длительное время, тем самым доступ к информационному потоку приходит позднее. К сожалению, наши соотечественники в настоящее время очень много времени тратят на социальные сети.

Ключевые слова: медиа, технологии, разработка, информация, читатели, новости, мобильное приложение.

Кіріспе

Бүгінгі дамыған кезеңде адамдардың әрбір жерде өзімен бірге жеке компьютерін алып жүруге қатты қажеттілігі жоқ. Интернет болған кез келген жерден адам қажетті ақпаратты ала алады. Өзінің электронды поштасында сақталған ақпаратпен де бөлісе алады. Өзінде бар ақпаратты тарату және бөлісу үшін белгілі бір білім көкжиегіне ие болуы қажет. Сондықтан да қазір интернет желілері арқылы көптеген құнды дүниелер таратылуда (Рыженко, 2009). Нәтижесінде ғаламтор беттерінде ақпараттың мөлшері біршама артты. Осыған орай біздер ақпаратты сараптайтын жә-

не тарататын бағдарламаны жасауды жөн көрдік. Бағдарламаның басты ерекшелігі интернет сайтымен тығыз баланыста болмақ (Байчунков, 2005). Тағы бір артықшылығы интернетке мүмкіншілігі бар кез келген жерден қосылуға болады. “SmartNews” бағдарламасының ерекшелігі ақпарат таратумен қоса интернет сайтына қосымшасы болуымен ақпараттардың белгілі тақырыптарға орай реттестірілуі (Верлинский, 2006). Оқырман бағдарлама арқылы мақалаға өзінің пікірін қалдыра алады және егерде басқару панеліне қолжетімділігі болса, өзі де мақаланы оңай дұрыстай алады (Бурлак, 2007).

Негізгі бөлім

Веб-сайт – бұл белгілі бір ақпарат түрінің веб-сервер арқылы ғаламтор кеңістігінде сақталуы және өзінің атауы арқылы ерекшеленетін ақпарат сақтаудың түрі (Выготский, 2001). Атауы ретінде қолданушының өз браузері арқылы енгізетін адресі атаймыз. Осы адреске байланысты браузерге атауын кіргізіп, қажетті веб-сайтқа өте аламыз және ақпарат алуға болады (Васильева, 2013).

Веб-портал бірнеше веб-парақша қосындысынан құралады. Веб-парақша белгілі бір

ақпаратқа ие болатын және ғаламтор кеңістігінде өзінің арнаулы ақпараттық орны бар тексті файл (Лаврентьев, 1997). Оның ішінде белгілі бір жазулы ақпарат сақталады. Бұл ақпарат HTML коды арқылы браузерден қалайша көрініс табылатына сай жіктеледі. Веб-сайттың ішіндегі веб-парақшалардың әрқайсысында да өзіндік интернет адресі болады (Дерюжинский, 1997). Веб-сайттың құрамындағы әрбір парақша өзіндік интернет адресі бар, веб-серверде сақталған гиперсілтеме ретінде көрсетіледі. Веб-порталды интернетке қосылуға мүмкіндігі болған кез келген қолданушы браузері арқылы көре алады (Князев, 1997).

1-сурет – Сайттың жалпы көрінісі

Ойталқы

Бүгіндері сонымен қатар көңілашар сайттардың саны да артуда. Бірақ Қазақстанда көптеген жаңалықтардың болуына қарамастан, соны тарататын бағдарламалардың тапшылығын көреміз. Біздің басты мақсаты-

мыз ғаламтордан белгілі бір жаңалықтар топтамасын алып, оны тақырыптарға, мазмұнына сай саралайтын бағдарлама жасау. Біздің жобамыздың аудиториясы он алты жастан асқан қазақстандықтар (Синклайр, Жаска, Куингам, 1996).

Жобамыз екі маңызды бөліктен құралады. Біріншісі веб-парақша, ал екіншісі әкімшілік бөлігі. Әкімшілік бөлім арқылы сайт және бағдарламадағы өзгертулер жасалады (Копс, 2013).

Жобадағы веб парақшаны жасау үшін HTML кодтар тілі қолданылды. Бұл тілдің көмегімен веб

парақшаның қаңқасы жасалған болатын. “Smart Parser” жобасының веб парақшасын құрастыру үшін HTML толықтай көмекке келді. Веб парақшаны құрастыру кезінде аталмыш тілдің төрт түрлі элементі қолданылды. Басында веб парақшадағы әр мәзірдің өзіндік орнын белгілеу үшін <div>, және кодтары қолданылды.

The screenshot displays a vertical list of news items. Each item consists of a date and time (e.g., 11:21:01), a category (Спорт, Жизнь), a main image, a headline, a short text preview, and a yellow 'Читать далее' button. The articles cover topics like Premier League players, Bayern Munich's performance, and Leicester City's captain.

USD - Доллар США	\$	1
EUR - Евро	€	0.87
GBP - Фунт стерлингов	£	0.69
CNY - Юань	¥	6.49
RUB - Российский рубль	₽	65.55
KZT - Тенге	₸	331.32

04 мая 2016 17:30:02

ИНТЕРЕСНОЕ

- Английская Премьер-Лига Азар снова наслаждается футболом
- 2 пенальти в полуфинале ЛЧ, после которого Мюллер и Торрес будут отработывать удары с точки неделю
- «Бавария» фотила в полтора раза чаще якобы самой грязной команды Лиги чемпионов
- Captain Morgan выпустит серию рома с капитаном «Лестера» Уэсом Морганом на этикетке
- Вице-президент «Лестера»: «Понемалу Варди приходил на тренировки пьяным»
- Алдын Алыбетов поддержал акцию, приуроченную к 7 мая
- Позбитый водитель "скорой помощи" в Актау простил обидчика

Categories

Новости Казахстана	(12)
Мировые Новости	(12)
Происшествия	(12)
Преступность	(12)
Экономика	(12)
Наука	(12)
Технологии	(12)
Медицина	(12)
Культура	(12)
Спорт	(12)
Жизнь	(12)

Өйткені бұл кодтар арқылы әрбір объектінің орнын белгілеу жеңілге соқты және оңай болды (Варис, 1985).

Веб программасына арналған тілдер көбінесе веб технологияларымен жұмыс істеуге сай жасалған (Вершинин, 2001). Веб программасының тілі екі үлкен бөлімге бөлінеді. Олар: клиент және сервер (Боджовский, 2004).

Басты қиыншылық тудыратын мәселе клиент жағы тек қана сол тарапта әртүрлі көрінуі мүмкін. Сайт жасаушылар үшін ең үлкен проблема клиент үшін скрипт жасау болып табылады (Чунг, 2008). Өйткені жазылған код клиенттің браузеріне қарай көрініс алады. Сондықтын бір кодтың өзі клиент тарапынан әрқилы болып көрінеді (Чунг, 2009). Басқа жағынан алып қарайтын болсақ, егер сайт жасаушы сервер арқылы ертерек клиент жағын ойластыратын болса, клиенттің браузеріне қарай сайттың қаңқасын құрастыруға болады. Ең танымал клиент жағын жасайтын программалар ретінде JavaScript, VBScript, Java және т.б. танылады (Кохен, 2002).

Клиент өз браузері арқылы электронды адресі тергенде, ең алдымен, серверге сұраныс түседі (Дэузе, 2005.) Сервер алынған сұранысқа байланысты веб парақшаларды жүктейді де, клиентке жібереді. Жіберілетін бұл файл HTML тілінде жазылуы мүмкін (Дэузе, 2004).

Cascading Style Sheets (CSS) – бұл өз атауы айтып тұрғандай веб парақшаны түрлендіретін код жиынтығы. Ол HTML арқылы жасалған файлды өңдейді (Мутхукуммарашми, 2010). Егер біз бастапқыда HTML арқылы веб парақшаның қаңқасын жасайтын болсақ, CSS-тің көмегімен жасалған файлға түс пен дизайн жасаймыз. Сонымен біз main style.css және responsive.css деген екі кодты өзіміздің жобамызда қолданатын болдық (Осуливан, 2005). Олар веб парақшаның стиліне жауапты. Бұл екі файлдың басты қызметі парақшаның ішіндегі контексті ажырата білу. Өзіне тән түс, түр және сипат беру. Бұлай жасау парақшаның көрнекілігін арттырумен қатар, оның жылдам әрі тез жұмыс жасауын да қамтамасыз етеді (Кунт, 2006).

CSS көптеген профильдері мен кезеңдері бар дизайн тілі. Әр кезеңде CSS өзінің ең соңғы жаңалауына байланысты түзіледі (Робинсон, 2007). Жаңа кезеңдері мен профильдерін CSS1,

CSS2 және CSS3 деп беру арқылы ажыратуға болады.

Профильдер немесе жаңа кезеңдер клиенттің жаңа браузеріне сай жасалады және орналасады (Робинсон, 2006). Қазіргі таңда ұялы телефондар, принтер және теледидарлар үшін арналған профильдері бар. Профильдер кезеңдерге қосылатын медиа файлдармен шатастырылмауы қажет (Скот, 2005).

Қорыта келгенде, CSS-тің ең басты айырмашылығы үйлесімділік пен бір командаға бағыныштылығы. Демек, сіз бір профильді өзгертетін болсаңыз, ол басқа да профильдерде өзгереді. Сіздің сайтыңыз үлкен болса да, CSS барлық жақты бірдей дұрыстайды. Ол тек қана уақыт үнемдеуге ғана емес, сонымен қатар барлық профильдердегі бірізділікті сақтайды (Сингер, 2006).

Екінші артықшылығы опцияларды көре білуде, олар ашық. CSS-тің көптеген артықшылықтары бар, алайда бұл ең басты артықшылықтары (Сингер, 2005).

SMS және MMS хабарламаларға келер болсақ, интернет және басқа құжаттар бұнда барлығы қарапайым телефондағыдай. (Сингер, 2004) Смартфон – бұл кеңінен таралған телефон және бұл телефонда бағдарламалық жабдықтар бар (Дупагнэ, 2006).

Қорытынды

“Smart News” бағдарламасының басты ерекшелігі интернет сайтымен тығыз баланыста болады. Тағы бір артықшылығы интернетке қосылу мүмкіншілігі бар кез келген жерден қосылуға болады. “Smart News” бағдарламасы ақпарат тарату мен қоса интернет сайтына қосымшасы болуымен ақпараттардың белгілі тақырыптарға орай реттестірілуі (Джордж, 2005). Оқырман бағдарлама арқылы мақалаға өзінің пікірін қалдыра алады. Егерде басқару панеліне қолжетімділігі болса, өзі де мақаланы оңай дұрыстай алады.

“Smart news” андроид бағдарламасы бойынша нәтижелерді қарастыратын болсақ:

– Нәтижесінде қолдану өте жеңіл әрі қазақ тілінде ақпарат тарататын андроид платформасындағы бағдарлама жасалды.

– Бағдарламамен қосымша қызмет көрсететін сайт жасалды.

Әдебиеттер

- Baychunkov A.V. (2005). Antropogenez [Antropology]. Voronezh.
- Boczowski, P. J. (2004). The processes of adopting multimedia and interactivity in three online newsrooms. *Journal of Communication*, 54(2), 197–213.
- Burlak S.A. (2007). Proizhojdenie yazika, novie materialy I isledovaniya [History of language and reserches]. Moscow.
- Chung, D. S. (2008). Interactive features of online newspapers: Identifying patterns and predicting use of engaged readers. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(3), 658–679.
- Chung, D. S., & Yoo, C. Y. (2009). Audience motivations for using interactive features: Distinguishing use of different types of interactivity on an online newspaper. *Mass Communication and Society*, 11(4), 375–397.
- Cohen, E. L. (2002). Online journalism as market-driven journalism. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 46(4), 532–548.
- Copps M. Crunch Time at the FCC. // *The Nation*. February 3, 2003.
- Deryuzhinskii V.F. (1997). *Gazeta [Newspaper]*. 2 vol. pp. 130-155.
- Deuze, M. (2004). What is multimedia journalism? *Journalism Studies*, 5(2), 139–152.
- Deuze, M. (2005). What is journalism? Professional identity and ideology of journalists reconsidered. *Journalism: Theory, Practice and Criticism*, 6(4), 442–464.
- Dupagne, M., & Garrison, B. (2006). The meaning and influence of convergence: A qualitative case study of newsroom work at the Tampa News Center. *Journalism Studies*, 7(2), 237-255.
- Ed. by J. Sinclair, E. Jaska, S. Cunnigham. (1996) *New Patterns in Global Television*. Peripheral Vision Oxford Univ. Press.
- George, C. (2005). The Internet’s political impact and the penetration/participation paradox in Malaysia and Singapore. *Media, Culture & Society*, 27(6), 903–920.
- Knyazev A. (1997). *Osnoby televideniya I telejurnalistiki [Basis of TV and TV journalism]*. Moscow. 1 vol.
- Lavrentev G.V. (1997) *Innovacionnye obuchayuwie technologii v profesionalnoy podgotovke [Innovational technologies in prof. teaching]*. Moscow.
- Muthukumaraswamy, K. (2010). When the media meet crowds of wisdom. *Journalism Practice*, 4(1), 48–65. Good examples of crowdsourcing and participatory journalism.
- O’Sullivan, J. (2005). Delivering Ireland: Journalism’s search for a role online. *Gazette: The International Journal for Communication Studies*, 67(1), 45–68.
- Quandt, T., Löffelholz, M., Weaver, D. H., Hanitzsch, T., & Altmeppen, K-D. (2006). American and German online journalists at the beginning of the 21st century: A bi-national survey. *Journalism Studies*, 7(2), 171–186.
- Robinson, S. (2006). The mission of the j-blog: Recapturing journalistic authority online. *Journalism: Theory, Practice and Criticism*, 7(1), 65–83.
- Robinson, S. (2007). «Someone’s gotta be in control here»: The institutionalization of online news and the creation of a shared journalistic authority. *Journalism Practice*, 1(3), 305–321.
- Ryzhenko T. (2009) O proishojdenii cheloveka [About human being] http://biblionetika.blogspot.com/2009/09/blog-post_08.html
- Scott, B. (2005). A contemporary history of digital journalism. *Television & New Media*, 6(1), 89–126.
- Singer, J. (2004). More than ink-stained wretches: The resocialization of print journalists in converged newsrooms. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 81(4), 838–856.
- Singer, J. (2005). The political j-blogger: ‘Normalizing’ a new media form to fit old norms and practices. *Journalism: Theory, Practice and Criticism*, 6(2), 173–198.
- Singer, J. (2006). Stepping back from the gate: Online newspaper editors and the co-production of content in campaign 2004. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 83(2), 265–280.
- Varis, Tapio. (1985). *International Flow of Television Programmes*. UNESCO.
- Vasiliyeva A. (2013). http://polit.ru/article/2013/07/29/ps_vasiliev_talk1/
- Verlinskii A.L. (2006) *Antichniye ucheniye o yazike [Ancient studies about language]*. Saint-Petersburg.
- Vershinin M.S. (2001). *Politicheskaya kommunikaciya v informacionnom mire [Politican communication in informative world]*. Saint-Petersburg
- Vygotskii S.T. (2001). *Miwlennie I rech [Thinking and talking]*. Voronezh.